

Rasespesifikke avlsstrategier (RAS) for Shetland Sheepdog

Versjon 1

Gyldig til 01.04.2020

Norsk Kennel Klub
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innhold

Innledning	3
Generelt	4
Rasens historie, bakgrunn og utvikling	4
Overordnet mål for rasen	9
Rasens populasjon	9
Populasjonsstørrelse	9
Gjennomsnittlig kullstørrelse	10
Effektiv populasjonsstørrelse	10
Innavlsgrad	10
Bruk av avlsdyr	11
Innhenting av avlsmateriale fra andre land (importer)	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	12
Prioritering og strategi for å nå målene	12
Helse	12
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i Norge	12
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	12
Forekomst av reproduksjonsproblemer	15
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	15
Prioritering og strategi for å nå målene	16
Mentalitet og bruksegenskaper	16
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	16
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	16
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	16
Atferd	17
Atferdsproblemer	17
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	17
Eksteriør	17
Overdrevne eksteriørtrekk	18
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	19
Prioritering og strategi for å nå målene	19
Oppsummering	20
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	20
Plan for videre arbeid i klubben	20
Vedlegg	21
Rasebeskrivelse for shetland sheepdog	21
Retningslinjer - avl	24

Innledning

Alle norske raseklubber har fått i oppgave av NKK å utarbeide en kortsiktig og en langsiktig rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for sin rase. Hensikten er å definere og tydeliggjøre målene raseklubben har for rasen og beskrive dette i et RAS-dokument. Dokumentet skal være et verktøy for å sikre sunn hundeavl også i fremtiden. Norsk Shetland Sheepdog Klubbs Styre har delegert arbeidet med å utarbeide RAS til Avlsrådet, som kan innhente hjelpere etter behov.

Dette dokumentet er første utgave av RAS for Shetland Sheepdog i Norge, og vil etter krav fra NKK bli revidert, av det til enhver tid sittende Styre, hvert femte år. Dog skal dette være et levende dokument, som årlig bør gjennomgås av Styret og Avlsrådet.

Målsetningen er å kartlegge avlsarbeidet og samtidig bidra til fremtidig avlsplanlegging, slik at man bevarer funksjonelt friske hunder med rasetyperiske trekk og mentalitet, som kan leve et langt og lykkelig liv til glede for oppdrettere, eiere, for det enkelte individ og for samfunnet.

Norsk Shetland Sheepdog Klubb laget i 2001 et rasekompendium der man kombinerte FCIs rasestandard og oversettelse av kommentarene fra The English Shetland Sheepdog Clubs rasekompendium.

I 2011 ble FCIs rasestandard revidert, og det ble derfor nødvendig å lage et nytt og oppdatert rasekompendium.

Rasekompendiet retter seg så vel mot oppdrettere av rasen, som mot eksteriørdommere. I likhet med det forrige rasekompendiet har klubben bestrebet seg på å presentere hunder som er rasetyperiske, og så korrekte som mulig opp mot rasestandarden fra rasens hjemland Storbritannia og FCI, og vi håper oppdrettere avler frem riktige rasehunder og at dommerne vil bestrebe seg på å dømme frem hunder av korrekt type.

NSSK holdt i 2012 et avlsseminar for norske dommere. Den engelske oppdretteren Mrs. Barbara Thornley, som også sitter i det engelske utvalget som utdanner dommere for Shetland Sheepdogs i England, ble invitert til å forelese og snakke om hvordan sheltien skal se ut. Det var god respons fra de dommerne som deltok på seminaret om at de hadde fått nyttig informasjon.

NSSK har likeledes avholdt flere avlsseminarer for norske oppdrettere siste 10 år.

I 2014 gjennomførte Norges Veterinærhøgskole en helseundersøkelse på rasen, i samarbeid med NSSK. Undersøkelsen var foranledning til at resultatet skulle brukes i RAS, og for at Norske oppdrettere skal få en oversikt over hvordan helsen på rasen vår er.

Generelt

Rasens historie, bakgrunn og utvikling

Rasens bakgrunn

Som eier av en Shetland Sheepdog vil det være naturlig å stille spørsmål om rasens opprinnelse og bakgrunn. De fleste vil være fascinert av dens historie. Man kan fremdeles på mange felt se spor av de tidligste forfedrene. Navnet Shetland, er en viktig faktor, og sheepdog som jo betyr fårehund, tilsier at dette er en hund som kommer fra Shetlandsøyene, hvor den ble brukt som gjeterhund. Disse øyene ligger ca. 80 km nord-øst for den nordligste tuppen av Skottland, og faktisk på samme høyde som Bergen.

Levevilkår

Shetland er kjent som et land med korte somre og lange vintre. Med åpent hav rundt hele er vind, storm og regn et helt naturlig element. Dyr som lever og formerer seg under slike forhold blir hardføre og småvokste. Den lille shetlandspennien er kjent av alle, og Shetland Sheepdog'en kjenner vi jo allerede.

“Toonie dog”

Fra tidlige tider var “Shetlands collie” det navnet disse gjeterhundene gikk under. I tillegg til dette fikk de kjælenavnet “Tooniedogs”. Dette var en følge av at den jorden de dyrket på det lokale plan, ble kalt “Toon” (på norsk: Tun).

Enda ett kjælenavn var populært, det gamle navnet “Peerie”, eller “Eventyrhunden» - sheltien har jo så absolutt en “eventyrlig” appell. Disse små hundene, som flittig ble brukt av Shetlandsøyenes småbrukere, gjette både sauer og krøtter, og hentet like gjerne inn kuene når de skulle melkes som å ringe inn sauene. I perioder når beitet ble for magert, ble både sauer og hunder fraktet over til andre øyer, hvor de ble etterlatt alene, kun med sheltien som den ansvarlige. Noen mener at sheltien er bråkete, men det var vel dens eneste måte å jage vekk inntrengere på. For å kunne passe sin saueflokk, skulle de heller ikke innlate seg med fremmede, og reserverthet var derfor naturlig og nødvendig. Dagens rasebeskrivelse tillater fortsatt at sheltien er reservert, ettersom det er en del av det opprinnelige, men man skal ikke forveksle dette med nervøsitet.

Robust og hengiven

Shetlands-sauene er vakre små dyr med en silkebløt flekkete fell. De løper med stor hastighet hvor andre ville ha problemer med å finne fotfeste, og stopper ikke for hindringer mindre enn tre, fire ganger deres egen høyde. Dette forteller oss litt om hvorfor våre sheltier har slike elegante og kjappe vendinger i store hastigheter, og er slike utrolige hoppere i forhold til sin størrelse - de måtte følge sauene i deres bevegelser. Hundene deltok i det som foregikk, de bisto sin eier i alt. I dag, som den gang, blir de aldri lei av å være sammen med oss, vår nærhet gir dem stor glede. De er alltid hengivne, og det trengs kun en kort kommando for å få den til å lystre.

Besøk av andre raser

Dette var altså utgangspunktet for vår rase, en miniatyr gjeterhund. De ble avlet med tanke på intelligens og bruksegenskaper, da dette var påkrevet i deres «arbeide». Pelsen måtte være beskyttelse for vær og vind, og den pelsstruktur vi kjenner fra vår rasebeskrivelse: «Dobbel; dekkhårene skal være lange, strie og rette. Underullen skal være myk, kort og tett», var nødvendig for å holde seg varm og tørr.

I årene som fulgte kom flere hunder på besøk til Shetlandsøyene (tilhørte Norge fra ca år 1000 til 1468). Eirik Raude oppdaget Grønland i 982, og norske vikinger skal ha befolket Færøyene i 800-årene. Tanken har streift at Shetland Sheepdog opprinnelig kom til Shetland med vikingene i år 700-800. Det er sterke bevis for at Yakki-blod er innblandet i rasen. Dette var den islandske hunden som kom sammen med hvalfangerne fra Grønland og inn til havnene på Shetland. Denne hunden, som var omkring 35,5 cm høy, var vanligvis svart med tan eller hvite avtegninger. Mesteparten av de tidlige sheltier var svart og hvit eller svart og tan, og spor av Yakki-avstamning er fremdeles synlig på enkelte soble sheltier, som har sotete snuter. Den norske buhunden skal også være innblandet, og man mener at hvetefargen som vi finner hos noen sheltier, stammer fra denne. Det blir også fortalt at en King Charles spaniel kom i land fra en yacht, og markerte seg i sheltiens gener. Kryssingen med Pomeranian var åpenbar, og har etterlatt oss en arv av små stående ører, runde øyne og eplehoder.

Første spesialklubb for rasen

Her starter den virkelige begynnelsen for vår rase slik som vi nå kjenner den, og vi står i stor takknemlighet overfor en rekke fremtidssynte Shetlendere, som tidlig i vårt århundre holdt et møte i Lerwick og der stiftet «The Shetland Collie Club», den første spesialklubben. På den tiden kunne alle hundeklubber lage sine egne rasebeskrivelser, og allerede nå ble oppdretterne fortalt at: «Type og særpreg til Shetlands-collien skal være lik den langhårete collie i miniatyr. Høyden skal ikke overskride 38 cm.» Når «The Scottish Shetland Sheepdog Club» ble startet i 1909, krevde deres rasebeskrivelse følgende: «En vanlig collie i miniatyr: Høyde ca. 30,5 cm, vekt 5,5 - 6,5 kg, både langhår og korthår er tillatt».

«The English Shetland Sheepdog Club» som kom i gang i 1914, forsøkte virkelig å finne en middelvei, og gjorde et forsøk på å tilpasse rasebeskrivelsen til: «Standard utseende på Shetlands-collien er omtrent lik en utstillings-collie i miniatyr: Ideell høyde 30,5 cm.» Dette taktfulle forsøket ble imidlertid ikke satt pris på. Mange insisterte på at sheltien av utseende skulle være eksakt lik en liten collie, men at det skulle være en fullstendig egen rase og at dens individuelle karakteristika ville gå tapt dersom collien som modell ble fulgt for slavisk. Selv i dag betegner mange sheltien feilaktig, som «en collie i miniatyr» eller «mini-collie».

To ganger forandret «The Scottish Club» innholdet i rasebeskrivelsen, tydeligvis på grunn av at collien var krysset inn og at de derfor ikke fikk størrelsen i rasebeskrivelsen helt til å stemme. Den første forandringen kom i 1912, og to år senere ble dette til: «Utseende: Likt den moderne utstillings-collie i miniatyr (collie type og karakteristika må fastholdes). Ideell høyde på 30,5 cm i voksen alder, som fastsettes til 10 måneder». På samme tid ble korthåret forbudt. Korrekt høyde og type viste seg å bli en «rød klut» allerede fra starten av. Det eneste de kunne enes om var at den lille sheltien skulle se ut som en collie, og

mens enkelte lot høyden øke for å få til dette, mente andre at robust bygning og et mindre colliepreget hode var av større viktighet.

Egen rase

Til å begynne med nektet «The English Kennel Club» å godkjenne rasen, men i andre omgang ga de etter, og rasen ble registrert. Ved tredje gangs behandling ble rasen gitt egen klassifisering. Derimot ble navnet «Shetlands collie», som rasen alltid hadde vært kjent som inntil da, møtt med så stor motstand fra «The Collie Club», som på den tiden ikke så noe positivt i det hele tatt med vår rase - antakelig følte de at den skjemmet dem - navnet ble forandret til «Shetland Sheepdog». Herfra kommer så kjælenavnet «Sheltie» som rasen er kjent under i dag.

1. verdenskrig

Første verdenskrig ble en tøff tid for en rase som var relativt ny. Det var andre og mere viktige ting å ta seg til enn å drive med hunder. Oppdrett og utstilling ble praktisk talt stillestående, men ikke før det første Challenge Certificate (CC) ble oppnådd i Birmingham i 1915 av Frea, en svart og hvit tisper eid av Mrs. Hubbard. Den var etter hannhunden Lerwick Jarl (sannsynligvis rasens første registrerte avlshanne av betydning). Det ble utdelt kun ett sertifikat (CC) totalt, og dette kvalifiserte automatisk til BIR (Best i Rasen). «Jarl» var eid av Mr. Loggie, en av grunnleggerne av den opprinnelige raseklubben, og som ikke uten bebreidelser fra andre oppdrettere, krysset inn en collie i et forsøk på å forbedre typen. Dette var et modig skritt i en langtidsrettet avlspolitikk, og dette ble senere også gjort av andre.

Collieblod

Like før hundeutstillinger under krigen ble helt forbudt, ble rasens første champions «kronet»: Clifford Pat i 1915 (tricolour) og Woodvold i 1916 (tricolour), den sistnevntes far var Crichton Olaf som igjen var etter en liten collie. I fare for å bli fiender med andre oppdrettere, foretok først Miss Humphries (kennel Mountfort) innkryssing av collieblod. En liten gylden sobel collietisper med navnet Teena ble paret med hannhunden Wallace (sobel). Han var igjen en sønn av Butcher Boy (sobel), som var den grunnleggende i linje BB. Dette resulterte i en linje med Mountfort-vinnere. Samtidig foretok Mr. Pierce (kennel Eltham Park) innkryssing av collieblod. Mountfort- og Eltham Park-avkom har gitt mange vinnere, og av de tidlige er kanskje Ch Eltham Park Eureka mest kjent. Teena ble senere solgt til Mr. James Sounders, Helensdale Kennel. Hun ble paret med Rip of Mountfort, en annen sønn av Wallace, og dette la et grunnlag, spesielt for Helensdale Kennels videre avl.

Disse krysningene har utvilsomt bidratt mye til å forbedre kvaliteten, selv om det nok har gått på bekostning av størrelsen, så i 1923 økte «The English Club» høyden i rasebeskrivelsen til å være: «Fra 30,5 - 38 cm, med idealstørrelse 34,3 cm.» (13,5 inch). Da «The Scottish Club» også adopterte denne høyden var en barriere overvunnet, og for første gang var man enige om høyden, men fastsettelsen av typen var fortsatt et stort problem, ettersom alle tre klubbene trakk i sine egne retninger. Mye blekk ble spilt med tilhørende argumenter inntil sakene ble brakt til overflaten, da «The English Kennel Club» reviderte alle eksisterende rasebeskrivelser med det formål å samle dem for utgivelse.

Ch Helensdale Bhan (linje BB) skrev historie da han hoppet over gjerdet og paret sin mor, Helensdale Gentle Lady. Resultatet ble Ch Helensdale Ace, en gylden sobel hannhund, med et ujevnt bliss og hvitt snuteparti. Han hadde et herlig temperament, som ikke mange hadde på den tiden. Han hadde øyne som var meget godt plassert, og ga det spesielle søte sheltie-uttrykket. Alle som så ham ble imponert over hans utseende, og han ble champion i 1950. Han fikk 11 sertifikater tilsammen. Han produserte 10 champions og 10 sertifikat-vinnere, og han ligger bak mange av våre anetavler i dag. Han har etterlatt flere generasjoner champions. Han ble først presentert under navnet Helensdale Lone Star, men ettersom dette navnet ikke ble godkjent av den engelske kennelklubben, ble navnet erstattet med Ace. Han gjorde mye for rasen eksteriørmessig, men det bør også nevnes at han var monorchid (kun én testikkel).

Rasebeskrivelsen slik den ble bestemt den gang.....

Dersom raseklubbene ikke hadde blitt enige om en felles akseptert rasebeskrivelse, ville avgjørelsene ha blitt fratatt dem. Rasebeskrivelsen ble til ved enighet mellom «The Shetland-», «The Scottish-» og «The English Shetland Sheepdog Club» kun en dag før fristen var ute. Vi bør være virkelig takknemlige overfor dem som med felles innsats gjorde rasebeskrivelsen akseptabel for alle de tre klubbene.

..... og slik vi kjenner den i dag

Den sist bestemte rasebeskrivelse for Shetland Sheepdog, som vi i dag benytter, er fra 2009. Størrelsen skal etter denne være: «Idealstørrelse for hannhunder: 37,0 cm, for tisper: 35,5 cm. Mer enn 2,5 cm over eller under disse mål er ansett som høyst uønsket».

Raseklubben i Norge blir dannet

NSSK ble stiftet 6. mars 1964. Foranledningen til dette var at tre sheltieeiere, Ingeborg Totland, Anne-Marie Bjørnsrud og Kåre Ruben Berg kontaktet Norsk Kennel Klub for å få tak i adresser på sheltieeiere. Det ble deretter sendt ut 110 brev, hvorav 49 interesserte sendte tilbake positive svar med interesse for å starte egen klubb for Shetland Sheepdog. De som hadde Shetland Sheepdog hadde inntil da vært medlem i Norsk Collieklubb.

Lovene ble godkjent av Norsk Kennel Klub, og 1. april 1964 fikk NSSK sin endelige godkjennelse fra NKK. Stiftelsesdato for klubben ble 6. mars 1964, da NSSK avholdt sin Generalforsamling på Gildevangen kafé i Pilestredet 17 i Oslo. 14 personer møtte opp og det ble dannet et styre som besto av: Ingeborg Totland - formann, Anne-Marie Bjørnsrud - sekretær, Alf Kirkesæter, Thor Hvalstad og Kåre Ruben Berg som styremedlemmer med Rolf Pettersen og Kjell Scheen som varamenn. Medlemskontingenten ble satt til kr. 25,- og medlemstallet var 45. Det ble bestemt at det skulle sendes ut 4 medlemsblader pr. år.

I 1964 ble det i Norge holdt 5 utstillinger hvor sheltien kunne være med. Det var i Oslo, Tønsberg, Arendal, Bodø og Hamar - 3 internasjonale og 2 nasjonale championat-utstillinger. Det første NSSK-arrangementet etter klubbens Generalforsamling, var et unghundskue på Ekeberg 14. juni 1964, som ble holdt sammen med Norsk Collieklubb. Det deltok 10 sheltier, og det ble også arrangert lydighet.

En av de første arbeidsoppgavene for det nye styret, var å avskaffe muligheten til å få kjøpt hundevalper i zoobutikker og på Hundesentralen. Heldigvis ble det slutt på dette.

Det ble opprettet et avlsråd, og det ble holdt dressurkurs sammen med Collieklubben. I løpet av det første året NSSK var egen klubb, ble det registrert 139 shelties i NKK, og medlemstallet steg til 76.

Det ble etter hvert vanlig å arrangere en spesialutstilling for Shetland Sheepdog og et unghundskue (senere kalt valpeshow) for sheltievalper hvert år. Til spesialutstillingen har det gjennom årene vært invitert spesialdommere fra rasens hjemland, Storbritannia, en tradisjon som gjennom årene har blitt holdt ved like.

Det ble også i noen år arrangert utstilling hvor andre raser ble invitert til å delta. I den senere tid har NSSK arrangert certutstilling blant annet i Trondheim og i Bergensområdet, og Collie har vært invitert til å delta på noen av disse utstillingene. På våre årlige hovedutstillinger har det vært vanlig med godt over 100 påmeldte sheltier inkludert valper. Tidligere ble det arrangert årlige dressurkurs rundt omkring i landet. Vi har klubbkontakter i forskjellige fylker, og disse nedlegger et stort arbeid for medlemmene i sitt distrikt.

I 1970 ble NSSKs første Håndbok for sheltiehistorien i Norge laget. NSSK har etter dette jevnlig produsert håndbøker og årbøker, alle laget av klubbens egne medlemmer. Formålet med disse bøkene har hele tiden vært å gi sheltieeiere og interesserte større kunnskap om rasen vår. Bøkene inneholder også fyldige anekdoter, med fortegnelse av linjer og familier, helt tilbake til rasens opprinnelse.

Klubben har egen Valpeguide, Dressurguide og Oppdretterguide i tillegg til rasestandarden med kommentarer og bilder.

Medlemstall

Ved årsskiftet 2014/2015 har NSSK totalt 1141 medlemmer, dette fordelt på Hovedmedlemmer 922, Husstandsmedlemmer 166, Utenlandske medlemmer 14, Æresmedlemmer 7, samt dommere og byttemedlemsskap 32.

Rasen har i dag ca. 110 aktive oppdrettere/medlemmer med kennelnavn, og som har hatt kull de siste årene.

Bruksområder:

Sheltien deltar aktivt på eksteriørutstillinger, lydighet, rallylydighet, agility, og brukshund. Noen er også opplært til servicehunder. Det er også sheltier som er opplært til Freestyle, spesielt i rasens hjemland, Storbritannia. Hos noen sheltier er det opprinnelige gjeterhundinstinkt bevart, selv om det ikke er så mange som benyttes aktivt som gjeterhund i dag.

Overordnet mål for rasen

Vi må sørge for at rasen forblir sunn og frisk, både fysisk og psykisk, og at utvelgelsen av avlsdyr må være målrettet og fremtidsrettet eksteriørmessig og mentalt. Dette betyr at den genetiske variasjonen i populasjonen fremover til enhver tid skal ha prosentvis like bra innavlsgrad som i dag, og at det i importer av avlsdyr sørger for genetisk variasjon.

Dette gjelder for både de eksteriørmessige trekkene, fargekombinasjonene, de hvite markeringene og temperament/mentalitet, og vi må følge nøye med på utviklingen. Spesielt gjelder dette det yndige uttrykket med stor skjønnhet som er så typisk for rasen.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Shetland Sheepdog har alltid vært en populær rase, men på grunn av at det ikke fødes så mange valper i hvert kull, vil utbredelsen ikke bli større enn at oppdretterne kan være kritiske i valg av valpekjøpere. Dette er positivt for å unngå at rasen blir «over-avlet».

Registrerte valpekull de siste 10 år:

Årstall	Ant registrerte Shetland Sheepdog
2005	551
2006	463
2007	522
2008	494
2009	548
2010	497
2011	493
2012	420
2013	470
2014	410

Fra 2005-2014 ble det registrert ca 4868 Sheltier i Norsk Kennel Klub.

Vi ser at antallet gradvis er synkende, bortsett fra en liten topp i 2009.

Det finnes ikke noen offisiell registrering av dødsdato for norske hunder, derfor er det ikke mulig å vite hvor mange levende hunder det finnes for hver rase.

I helseundersøkelsen ble det gjort rede for 83 døde hunder, gjennomsnittlig levealder for disse var 8,4 år. Hvis vi ser på registreringstallene for 8,5 år tilbake kan vi anta at det lever ca 4180 Shetland Sheepdogs i Norge i 2014.

Statistikk	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ant. registrerte valper	551	463	522	494	548	497	493	420	470	410
Ant. registrerte kull	161	141	149	147	157	144	158	129	138	131
Reg. hannvalper	266	240	282	247	279	232	250	198	237	198
Reg. tisper	285	223	240	247	269	265	243	222	233	212
Farger:										
Reg. soble valper	340	322	354	291	343	314	296			260
Reg. Tric. valper	167	117	134	150	152	142	150			96
Reg. blue merle valper	42	24	32	50	38	27	39			38
Reg. sort/hvite valper	1	0	0	0	13	2	8			16
Reg. farge ikke oppg.	1	0	2	3	2	2	0			0
Opplysninger hanner:										
Snitt ant. valper pr. kull	3,4	3,3	3,5	3,4	3,5	3,5	3,1	3,3	3,4	3,1
Ant. hanner brukt i avl	89	67	75	58	76	67	83	67	72	65
Snitt ant. valper pr. hanne	6,2	6,9	7,0	8,5	7,2	7,4	5,4	6,3	6,5	6,3
Snitt ant. kull pr. hanne	1,8	2,1	2,0	2,5	2,1	2,1	1,9	1,9	1,9	2,0

Kilde: NKK dogweb

NKK sluttet å registrere farger midt i 2012, men har begynt å registrere farger igjen i 2014.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse fra 2005 – 2014 er 3,3 valper.

Effektiv populasjonsstørrelse

Dette beskriver hvor mange ubeslektede hanner og tisper som viderefører gener til neste generasjon. Innavlsgraden på rasen er forholdsvis liten, så vi ser ikke dette som et problem.

Vi henviser ellers til tabellen over og under.

Innavlsgrad

År	Antall kull	Innavlsgrad
2010	144	1,339%
2011	158	1,615%
2012	129	0,888%
2013	138	1,028%
2014	131	1,278%

Bruk av avlsdyr

Matadoravl bør unngås. NKKs anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 års-periode. Dette gjelder både for tisper og hannhunder. Ideelt sett burde det brukes like mange tisper som hanner i avl.

De 5 siste år ble det registrert til sammen 2380 Shetland Sheepdogs. 5% av antall fødte valper de 5 siste år er 119, et antall som kun vil være mulig å oppnå for en hannhund. Største antall valper i løpet av de 5 siste år er 73 valper fra en hannhund. Verdt å merke seg er at blant de mest brukte hannhundene er det flere som er far og sønn.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land (importer)

Land	2010	2011	2012	2013	2014
Sverige	13	27	14	15	16
Danmark	1	5	4	8	4
Finland	1	0	0	0	0
UK	7	4	1	4	3
Tsjekia	1	0	0	0	3
Nederland	1	2	2	0	0
Tyskland	1	1	0	0	0
USA	5	0	4	0	1
Australia	0	0	1	1	0
Italia	0	0	0	1	0
Litauen	0	0	0	0	1
Polen	0	0	0	1	0
Til sammen	30 16H 14T	39 15H 24T	26 12H 24T	29 11H 18T	28 15H 13T

Fargefordeling på imp. hunder	Soble	Tricolour	Blue merle	Sort/hvit
2010	17	6	3	4
2011	18	9	9	3
2012	12	8	5	1
2013	17	5	6	1
2014	17	5	3	0

Norske oppdrettere har gjennom årene vært fremtidssynte og importert godt avlsmateriale for å forbedre rasen i Norge i forhold til rasestandarden. Fordelingen på importerte tisper og hannhunder kan leses i tabellen over. De avlsdyrene som har påvirket rasen fra importer, er i hovedsak importert fra Storbritannia og Sverige.

I rasens hjemland, Storbritannia, blir populasjonen av Shetland Sheepdog i Norge og Sverige i dag regnet for å være helt på høyden med populasjonen i Storbritannia. Det viser at norske oppdrettere har jobbet i riktig retning.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Når det gjelder avlshanner må vi fortsatt prioritere at nære slektninger ikke blir benyttet på for mange tisper, for å unngå at nært beslektede individer viderefører gener til neste generasjon. Selv om innavlsgraden de siste årene ikke er høy, er dette allikevel noe vi må følge med på.

Dette gjelder både kortsiktig og langsiktig.

Prioritering og strategi for å nå målene

NSSK må oppfordre oppdrettere til å sette seg inn i rasestandarden, følge NSSKs retningslinjer for avl, og oppfordres til å delta på seminarer i NSSK og NKKs regi.

Helse

Den viktigste informasjonen som er lagt til grunn her, er Helse- og atferdsundersøkelse utført av Norges Veterinærhøgskole v/Frode Lingaas for Norsk Shetland Sheepdog Klubb. Undersøkelsen ble avsluttet 31.12.2014. I tillegg er NKK Dogweb benyttet som statistikk.

Det kom inn 835 besvarelser på undersøkelsen, 487 tisper (58%) og 348 hannhunder (42%). Gjennomsnittsalderen på hundene var 4,4 år, 743 levende og 83 døde. Av de døde var gjennomsnittsalderen 8,4 år.

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i Norge

Vårt inntrykk er at rasen har en generell god helse, men har noen utfordringer som de fleste andre raser. Selv om det ut i fra besvarelsene viser en gjennomsnittsalder på 8,4 år, får mange sheltier et langt liv, opp mot 14 - 15 år. 89% av besvarelsene beskrev at hunden hadde god helse.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Av besvarelsene fra helseundersøkelsen (835 hunder = 100%), er det følgende tannfeil.

	Antall hunder	%
Melketenner som ikke felles som valp	103	12,9%
Underbitt, for lang underkjeve	8	1,0%
Tannmangel	115	14,4%
Overbitt, lang overkjeve	13	1,6%
Skjeve bitt	8	1,0%
Ingen tannfeil	575	71,9%

Kastrering:

78 hunder er kastret, 7,9% tisper og 12,1% hannhunder. Hovedårsak er oppgitt som helsegevinst.

Hudproblemer:

Det ble oppgitt at 127 hunder hadde hudproblemer, og for 56 av disse var det kløe og hudirritasjon som var hundens reaksjon. Allergier ble oppgitt med verifisert allergi ut i fra blodprøver. I tillegg var det føralergi, våteksem og noen veldig få med demodex og dermatomyositt.

Øyne: Norsk Shetland Sheepdog Klubb har gjennom flere år kjørt et prosjekt sammen med Norges Veterinærhøgskole for å finne genet for PRA på sheltie. I undersøkelsen har også retinopati vært en del av undersøkelsen.

Prosjektet ble foreløpig avsluttet i 2014, og det er funnet én mutasjon med ett PRA-gen på rasen. NVH har konkludert med at det er sannsynlig at det finnes mer enn én mutasjon som forårsaker PRA på sheltie, og vi håper at ytterligere gen/er blir funnet senere. Retinopati, som har et beslektet bilde av et PRA-øye, er ikke samme genet som PRA, og det er hittil ikke funnet noen mutasjon/gen for denne øyesykdommen.

Den norske sheltie-populasjonen er den som har minst forekomst av PRA, mens svenske og finske hunder har større %-syke PRA-hunder (noe i Danmark). Da rasens opprinnelse er fra Storbritannia, ser vi at problemet ligger bakover i de gamle linjene, men at den nordiske populasjonen ikke har benyttet PRA-linjene likt.

Øyesykdommer på sheltie, Kilde NKK Dogweb:

Øyelysningsresultater:	2010	2011	2012	2013	2014
Ant.Øyelyst	492	496	488	618	558
Ant. u.a.	362	351	369	464	392
CRD	60	75	61	87	60
CRD + Disticiasis/ektopiske cillier	-	-	-	-	9
CRD + Disticiasis/ektopiske cillier + katarakt	-	-	-	-	1
CRD + Disticiasis/ektopiske cillier + katarakt + corneadystrofi	-	-	-	-	1
CRD + katarakt + corneadystrofi	-	-	-	-	1
CRD + medfødt katarakt	-	1	-	-	-
CRD + PPM	-	-	-	-	3
Colobom	7	4	4	7	1
IrisColobom	-	-	-	-	1
Colobom + retinaløsning	-	1	-	-	-
Colobom + Netthinneløsning	-	-	-	1	-
Colobom + CRD	-	-	-	-	3
Katarakt - ikke medfødt	1	3	2	-	-

RAS for Shetland Sheepdog

Katarakt	-	-	-	-	1
Katarakt + Disticiasis/ektopiske cillier	-	-	-	-	1
Disticiasis/ektopiske cillier	50	42	38	45	55
Retinopati	1	-	-	1	1
Retinopati + Colobom	-	1	-	-	
PPM	-	11	8	7	20
PPM og Disticiasis/ektopiske cillier	-	-	-	-	4
PRA	-	1	-	-	-
Hypoplasi	-	2	1	1	-
PHTVL / PHPV	-	3	3	3	1
PHTVL / PHPV + CRD	-	-	-	-	1
Cornea Dystrofi	-	-	3	1	-
Geografisk retinal dysplasi	-	-	-	1	-
Annet	11	-	-	-	1

Ledd-Skjelett-Muskel

Det er besvarelser i undersøkelsen om hunder med Artrose, stivhet, smerter, halthet og slipped tendon.

HD og AD på sheltie, kilde NKK Dogweb:

HD	2010	2011	2012	2013	2014
Antall røntg.	47	41	53	39	51
A	26	19	26	25	26
B	9	11	13	12	9
C	4	7	9	1	10
D	4	2	2	1	3
E	4	2	3	0	3

AD	2010	2011	2012	2013	2014
Antall røntg.	3	12	21	14	20
A	3	12	17	14	19
B			3		
C					1
D					
E			1		

Svulster/kreft

82 eiere oppgir forskjellige former for kreftsvulster.

Overfølsomhet for enkelte medisiner:

Som collierasene generelt er det sheltier som har overfølsomhet for enkelte vaksiner og medikamenter. Disse hundene har som regel en mutasjon i MDR1-genet. Det går an å teste om hunden har denne mutasjonen, ved å sende en blodprøve til Norges

Veterinærhøgskole. Det kan være nyttig å vite om hunden har denne mutasjonen, da bruk av enkelte legemidler kan forårsake alvorlig nevrologisk sykdom eller død.

Nyre/Urinveier

Det er registret at vi har noen urinveislager, nyresvikt og høye nyreverdier.

Vi har i den senere tid, utenom helseundersøkelsen, fått innrapportert nyrestein, sykdommen Cystein – krystaller (hexagonale krystaller). Hunder som får denne lidelsen får akutt problemer med å urinere og må raskt opereres. Uten operasjon er det stor risiko for at hunden dør. Årsak til urinsteinene antas å være for mye protein i kosten, og hunder som rammes av denne sykdommen må ha proteinfattig kost resten av livet. Søsken av hunder som har fått påvist denne sykdommen bør undersøkes med blodprøve, for å stadfeste om de også er bærere, og bør da få proteinfattig kost. Det kan se ut til at det er flere hannhunder enn tisper med sykdommen.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Når det gjelder reproduksjon på rasen, ser vi, i tillegg til helseundersøkelsen, at E-coli forekommer som en følge av tomme tisper, døde valper før eller etter rett etter fødsel

Forekomst av reproduksjonsdefekter

Hannhunder:

Fra helseundersøkelsen er det oppgitt at 34 mangler en testikkel og 7 begge. 8 Hannhunder oppgis som sterile.

Tisper:

23 oppgis med livmorbetennelse. 47 har hatt innbilt drektighet. Noen må ta keisersnitt. Noen med svake veer og store valper.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Avlsråd og oppdrettere må samarbeide i kampen mot reproduksjonsproblemer, både ved bakterieinfeksjoner og utvelgelse av avlshanner som gir lite testikkelmangel. I et kull med hannhunder som mangler en eller begge testikler, kan ofte tispene (som er født i disse kullene) gi små kull eller ha vanskeligheter med å bli drektig, da dette kan ha en arvelig sammenheng.

NSSK har egen Valpeguide, som beskriver dagene fra før paring til valpene skal leveres. Det er en oppgave for Styret å sørge for at, spesielt nye oppdrettere, får opplysning om denne og hvor den kan bestilles, da mange av de problemene som kan oppstå vil kunne unngås hvis oppdretterne får tidlig informasjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

NSSKs retningslinjer for avl ligger til grunn for avlsarbeidet, og er til enhver tid retningsgivende for strategien i avlsarbeidet for rasen (se vedlegg).

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Det er kun noen få sheltier som er aktive med jakt- og bruksprøver, eller mentaltester.

Rasen har imidlertid alltid vært svært aktive i lydighet, og da agility ble lansert i Norge, ble sheltien svært aktive også i denne grenen. Rasen har i mange år toppet resultatene i disse grenene.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

I rasestandarden står det at rasen har lov til å være reservert overfor fremmede, men aldri nervøse.

Vår oppfattelse av dagens sheltie er at mentaliteten er meget god, med noen få unntak.

Noen sheltier er fortsatt i besittelse av bruksegenskapene til en gjeterhund, men rasen blir dessverre ikke brukt mye som gjeterhund i dag.

Rasen har som kjent svært gode egenskaper for lydighet og agility. De opprinnelige bruksegenskapene går vi ut i fra gjenspeiler seg i disse aktivitetene.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Klubben har mye god litteratur for salg til medlemmene, være seg lærdom og stell av rasen, i tillegg til en Dressurguide. Både på kort og lang sikt er det en oppgave for klubbens styrende organer å opplyse nye valpekjøpere om klubbens informasjonsmateriell. Oppdrettere må også sørge for opplysning til nye valpekjøpere.

Atferd

Ut i fra helseundersøkelsen oppgir 67,3% at atferden er meget god, 23,4% god, 8,3% middels, 0,5% dårlig og 0,5% svært dårlig.

Atferdsproblemer

Noen hunder oppgis til å bjeffe i meste laget, og kan være litt pysete. Noen liker ikke høye smell. Noen er reservert overfor fremmede, både barn og voksne.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi må oppfordre sheltieeiere til å delta på sammenkomster, valpekurs og lydighetskurs. Det er viktig å sosialisere hunden helt fra valpestadiet, for at de skal få en hund som kan fungere i samfunnet generelt, og være til glede for sine eiere.

Oppdrettere må være flinke til å sosialisere valpene før levering. NSSK må sørge for at oppdrettere får opplysningsmateriell som kan deles ut til nye valpekjøpere

Oppdrettere må i god tid før levering gi valpekjøpere generell opplysning i form av valpeguide, oppfordre til innmelding i raseklubben, og følge opp etter levering.

Ved å gi tidlig opplysning, vil mange atferdsproblemer unngås, da nye sheltieeiere kan lese seg opp på viktig informasjon om atferd og funksjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er viktig at klubbens styre, utvalg, distriktskontakter og oppdrettere sørger for at sammenkomster, kurs og treff gjennomføres, slik at så mange eiere som mulig får anledning til å lære nyttige tips om stell og daglige aktiviteter med hund, samt at hundene sosialiseres i hundemiljø. Medlemsbladet er en viktig del av opplysningsinformasjonen.

Det bør jevnlig holdes kurs og oppdretterseminarer for å oppdatere oppdrettere og spre opplysning om målene for rasen, og diskutere oppnådde mål og fremtidige strategier.

Eksteriør

Eksteriørmessig er rasen Shetland Sheepdog i Norge av en høy kvalitet sammenlignet med resten av Europa med de samme eksteriørkravene (FCI).

Fra år til år vil det allikevel være eksteriørmessige trekk som kan forbedres. Dette henger sammen med de avlsdyr som til enhver tid brukes. Det er gledelig å se at det søte sheltieuttrykket, som kjennetegner rasen spesielt, vises i flere linjer i dag enn tidligere.

Vi må allikevel sørge for at rasestandarden, som beskriver hvordan en sheltie skal se ut, fortsatt må legges til grunn i det videre avlsarbeidet, for å bevare det positive.

I rasestandarden står det beskrevet hvor hvite tegninger kan finnes:

«Hvite tegninger kan finnes (unntatt hos sort & tan) som bliss og krave, på bryst, ben og halespiss. Alle, eller noen av, de hvite tegningene foretrekkes (unntatt hos sort & tan), men mangel på disse tegningene anses ikke som feil. Hvite flekker på kroppen er meget uønsket.»

Vi må passe på at hvite markeringer, både på kroppen og i hodet, ikke overstiger det standarden beskriver.

Eksteriørbedømmelser

Sheltien er aktiv i utstillingsringen, og kvaliteten på rasen er gjennomsnittlig svært god.

Tabellen nedenfor viser premiegrader på NSSKs årlige Cert-utstilling (Hovedutstilling) med spesialdommer fra rasens hjemland, Storbritannia, og den årlige NKK-utstillingen med flest bedømte pr. år i perioden 2010-2014.

Utstilling	Dato årstall	Ant. bedømte	Ant. 1. premie	Ant. 2. premie	Ant. 3. premie	Ant. CK
NKK Lillestrøm	27/11-2010	62	54	8	0	19
HU NSSK	29/5-2010	88	73	15	0	28
Utstilling	Dato årstall	Ant. bedømte	Ant. Exc	Ant. Very Good	Ant. Good	Ant. CK
NKK Hordaland	9/4-2011	54	29	22	3	17
HU NSSK	13/8-2011	100	75	25	0	25
NKK Oslo	18/8-2012	61	49	11	1	40
HU NSSK	9/6-2012	75	69	6	0	26
NKK Lillestrøm	16/11-2013	58	40	16	2	24
HU NSSK	8/6-2013	73	53	19	1	29
NKK Lillestrøm	15/11-2014	64	50	9	5	25
HU NSSK	7/6-2014	86	77	6	1	27

Størrelsesproblem: Det har gjennom alle år vært variasjoner på størrelsene på de forskjellige valpene i et kull. Noen kull er jevne, mens andre kull kan ha variasjon på størrelsen. Dette har utspring i at rasen er lite homogen hva gjelder størrelse. Fra rasens tidlige opprinnelse hevdes det at det ble paret inn flere raser, bl.a. Yakki, Norsk buhund, King Charles Spaniel og Pomeranian. Senere ble Collien blandet inn for å stabilisere eksteriøret. Alle disse innparingene kan fortsatt innvirke noe på variasjonen på sheltiens størrelse.

Overdrevne eksteriørtrekk

Vi ser at steile skuldre og dårlige fronter, samt enkelte kraftige hoder har sneket seg inn hos noen av våre sheltier.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det vi ser som en fremtidig avlsforbedring er å forbedre skuldervinklingen, som igjen vil forbedre steile skuldre og dårlige fronter. Vi må også følge nøye med for å opprettholde gode hoder og det yndige uttrykket som er så særegent for sheltien, og som beskrives i rasestandarden.

Størrelsen på hundene ligger i genene, men ved planmessig å avle på riktige størrelser, vil man få en stabilitet.

Mendels teori om å kombinere små og store erter, for å få frem noe midt imellom, viste seg å være mislykket. Resultatet ble fortsatt små og store erter.

Noen tenker at ved å pare en stor tisepe med en liten hannhund (eller omvendt), vil gi noe midt imellom i størrelse, men det stemmer heller ikke. Teorien skal slå ut med store og små hunder, ikke noe midt imellom. Det må derfor brukes så riktige størrelser som mulig både på tisepe og hannhund for å få riktige størrelser på avkommene, men det er også viktig å se på hvilke størrelser forfedrene har, spesielt i de nærmeste leddene.

Oppdrettere og Avlsrådet må samarbeide om å forbedre disse uønskede trekkene på kort sikt, og følge opp et ønsket resultat på lengre sikt.

Prioritering og strategi for å nå målene

Vi må oppfordre NKK til å sette opp dommere med god kjennskap om rasen. Det holder ikke at det jevnt over kun er all-roundere som dømmer rasen. Vi kan ikke forvente at alle all-rounddommere kan se sheltiens særegne karaktertrekk.

Vi må med jevne mellomrom ha både dommer- og oppdretterkonferanser for å gjennomgå rasens særegenheter, i tillegg til at kontinuerlig raseopplysning settes inn i medlemsbladet, for å fange opp nye oppdrettere og nye dommere.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Vi må oppfordre oppdretterne til å følge NKKs etiske grunnregler, og etiske retningslinjer for hundehold og trening av hund.

- Videre må NSSKs krav i forbindelse med avl følges.
- Vi må oppfordre til å øyenlyse alle valper og voksne avlsdyr i forhold til klubbens regler.

Plan for videre arbeid i klubben

For også fremover å ha en god helse på våre hunder, må vi sørge for at den genetiske variasjonen fortsetter uten at innavlsgraden blir større enn i dag. Dette er viktig for at vi i fremtiden ikke skal få anleggsmærkere som gjør at rasen får et uønsket sykdomsbilde og eksteriør. Vi må ha en god avlsbase.

Den mentale helsen på våre hunder må fortsette å være stabil. Vi må ha som mål at utvelgelsen av avlsdyr gir oss sunne, mentalt stabile hunder, og at rasestandarden følges.

Målet må også være at resultatene på utstillinger fortsetter med like gode premiegrader som vi kan vise til de siste årene.

I fremtidige årlige mål, må det settes av midler til sammenkomster, kurs, dommer- og oppdretterseminarer, slik at vi skal ha stor oppmerksomhet på å videreføre rasen til det beste for de neste generasjoner Shetland Sheepdogs.

Helseundersøkelsen og RAS skal være tilgjengelig for medlemmene på www.nssk.no

Vedlegg

Rasebeskrivelse for Shetland Sheepdog

Gruppe: 1 FCI rasenr: 88 - FCI dato:26.03.2009 - NKK dato:26.05.2010

Nordisk Kennel Union

Dansk Kennel Klub, Hundaræktarfélag Íslands, Norsk Kennel Klub,
Svenska Kennelklubben, Suomen Kennelliitto Finska Kennelklubben

Original: 26.03.2009 - Utg: 03.06.2009 GB - Opprinnelsesland/hjemland: Storbritannia.

Helhetsinntrykk:

Liten, langhåret brukshund med stor skjønnhet, ikke klumpet eller grov, bevegelser smidige og grasiøse. Symmetrisk silhuett slik at alle detaljer harmonerer med helheten. Rikelig pels, manke og brystpels, velformet hode og yndig uttrykk er med på å skape idealet. Viktige proporsjoner: Skallen og snutepartiet av samme lengde, midtpunktet er indre øyekrok. Kroppen en anelse lengre fra skulderleddet til sittebensknuten enn mankehøyden.

Adferd/temperament:

Våken, mild, intelligent, sterk og bevegelig. Hengiven og oppmerksom overfor sin eier, reservert overfor fremmede, aldri nervøs.

Hode:

Edelt og elegant uten overdrivelser; sett ovenfra og fra siden formet som en lang, stump kile som avtar i bredde fra ørene til nesebrusken. Skallens bredde og dybde står i forhold til skallens og snutepartiets lengde. Hodet må være i forhold til hundens størrelse. Det karakteristiske uttrykket oppnås ved perfekt balanse og kombinasjon av skalle og snute, øynenes form, farge og plassering, samt korrekt plasserte og bårne ører.

Skalle:

Flat skalle, moderat bred mellom ørene, ut en markering av nakkeknølen. Skallens overlinje parallell med snutepartiets overlinje. Stopp: Lite, men tydelig.

Nesebrusk:

Sort.

Lepper:

Sorte og stramme.

Kjever/tenner:

Jevne kjever, tørre og kraftige med velutviklet underkjeve. Stramme lepper. Sunne tenner med et perfekt, jevnt og komplett saksebitt. Tennene jevnt plassert i kjevene. Det er meget ønskelig med fullt tannsett med 42 korrekt plasserte tenner.

Kinn:

Flate kinn som jevnt går over i et godt avrundet snuteparti.

Øyne:

Middels store, skråstilte, mandelformede. Mørke brune, unntatt hos blue merles, som kan ha blå eller blåflekke øyne, enten det ene eller begge.

Ører:

Små, moderat brede i basis, ganske tett plasserte på toppen av skallen. I hvile legges de bakover; når hunden er oppmerksom, bringes de fremover og bæres halvt stående med fremverbøyde øretipper.

Hals:

Muskuløs, godt buet og så lang at hodet bæres stolt.

Forlemmer:

Helhetsinntrykk: Rette sett forfra, muskuløse og tørre med kraftig, men aldri grov benstamme.

Skulder:

Godt tilbaketil. I manken er skuldrene adskilt bare av ryggstøtten, men skulderbladene skråner utover for å gi plass til den ønskede hvelving av ribbenene. Godt vinklet skulderledd.

Overarm:

Omtrent samme lengde som skulderbladet.

Albue:

Plassert midt mellom bakken og manken.

Mellomhånd:

Sterk og elastisk.

Poter:

Ovale med gode tredeputer, tærne buet og plassert tett sammen.

Kropp:

Overlinje: Rett med en pen lende. Overlinje: Rett med en pen lende.

Kryss: Skråne jevnt bakover.

Bryst: Dypt, rekker minst til albueleddet. Godt hvelvede ribben som blir smalere i nedre halvdel for å gi fritt spillerom for forben og skuldre.

Hale: Lavt ansatt hale, siste halevirvel skal nå minst til haseleddet, rikelig pels, sabelformet. Kan løftes litt under bevegelse, men aldri over rygglinjens forlengelse. Den skal aldri ha haleknekk.

Baklemmer:

Lår: Brede og muskuløse. Knær: Godt vinklede. Huser: Renskårne, velvinklede. Lavt ansatte med kraftig benstamme. Rette sett bakfra.

Poter: Ovaler med gode tredeputer, tærne buet og plassert tett sammen.

Bevegelser:

Smidige, jevne og grasiøse. Godt driv i bakbena slik at mest mulig mark blir dekket med minst mulig anstrengelse. Passgang, nøstende, rullende eller stive stiltende opp og ned bevegelser er meget uønsket.

Pels:

Hårlag: Dobbel pels; dekkhårene lange, strie og rette. Myk, kort og tett underull. Meget rikelig manke og brystpels, forbena skal ha faner. Bakbena ovenfor hasene skal ha rikelig pels, men nedenfor hasene skal pelsen være ganske kort. Hodet skal være korthåret. Pelsen skal passe til kroppen og ikke dominere eller skjule hundens silhuett. Korthårete individer er meget uønsket.

Farge:

Sobel: Klar eller skygget, enhver farge fra blek gylden til dyp mahogny, i sin nyanse skal den være rik i tonen. Ulvesobel og grå er uønsket.

Tricolour: Intens sort farge på kroppen, rike tantegninger foretrekkes.

Blue merle: Klar sølvblå farge, flekket og marmorert med sort. Rike tantegninger foretrekkes, men mangel på disse anses ikke som feil. Store sorte tegninger, skiferfarge eller rustfarge i enten dekkhår eller underull er meget uønsket; helhetsinntrykket skal være blått.

Sort & hvit og sort & tan: Også godkjente farger.

Hvite tegninger kan finnes (unntatt hos sort & tan) som bliss og krave, på bryst, ben og halespiss. Alle, eller noen av, de hvite tegningene foretrekkes (unntatt hos sort & tan), men mangel på disse tegningene anses ikke som feil. Hvite flekker på kroppen er meget uønsket.

Størrelse og vekt:

Mankehøyde: Ideell mankehøyde:

Hannhunder: 37 cm. - Tisper: 35,5cm

Mer enn 2,5 cm over eller under disse høydemål er meget uønsket.

Feil:

Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er og effekten på hundens helse og velferd. **Diskvalifiserende feil:** Tydelige tegn på fysiske eller psykiske defekter. OBS: Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass. Rasebeskrivelsen er oversatt fra gjeldende FCI standard.

Norsk Kennel Klub, 26. mai 2010

Retningslinjer - avl

Kriterier for Valpeformidling og Hannhundliste – finnes på NSSK.no under Avl, og oppdateres ved endring

Siste endring pr. 28/1-11 i forb. med nye utstillingsregler pr 1/1-2011

5/12-08 (jf. GF april 2008) ang. HD.

22/1-09 jf. Styrevedtak vedr. PRA.

GF 4/4-09 ang. HD.

Fra Avlsrådet 12/2-10 og 11/4-10

Fra PRA-komiteen/Avlsrådet og jf. Styrevedtak april 2013, gj. arvelig retinopati.

Fra Avlsrådet 30. juni 2014 vedr. Dermatomyositt

- Alle avlsdyr skal være sunne og friske
- Alle avlsdyr skal være øyespeilet som voksen (dato for siste øyespeiling og resultat på foreldrene skal opplyses på kull til formidling, jf. Styrevedtak 6/2009).

CEA

CRD bør ikke dobles.

Hund som har colobom, netthinneløsning eller katarakt skal ikke brukes i avl.

RETINOPATI

Avlsanbefalinger for hund med **arvelig retinopati** (sheltieretinopati).

Hund med arvelig retinopati skal ikke brukes i avl.

Foreldre, avkom, helsøsken og halvsøsken kan brukes i avl, men må ha gyldig øyelysningsattest ikke eldre enn 12 mnd ved paring.

Dersom foreldre eller søsken har PRA eller er PRA-bærere, skal avlskrav i forbindelse med PRA benyttes.

PRA

Hund som har PRA (eller katarakt) skal ikke brukes i avl.

Foreldre, avkom og kullsøsken etter hund med PRA - avkom til offisielt kjente bærere - skal ikke brukes i avl.

Hunder som har kjent(e) PRA-bærer(e) på begge sider av stamtavlen innen 5 ledd skal ikke brukes i avl.

Hunder som har kjent(e) PRA bærer(e) innen 5 ledd på stamtavlens ene side, skal være

øyenlyst for PRA innen 3 måneder før paring for tisper og for hannhunder skal ikke øyelysningsattesten være eldre enn ett år.

Dermatomyositt

Hunder som har fått påvist sykdommen Dermatomyositt og dennes foreldre skal ikke brukes i avl.

GENERELT

- Hund med haleknekk skal ikke brukes i avl.
- Paring av nært beslektede individer som søsken, mor/sønn eller far/datter formidles ikke.
- Paring blue merle x blue merle, eller blue merle x sobel godkjennes ikke.
- Tispe og hannhund skal være premiært med min. premien Very Good i kvalitet. Fra 2. paring skal hannhund ha minimum 2 x Excellent.
- For øvrig gjelder Norsk Kennel Klubs etiske grunnregler for avl og oppdrett, se www.nkk.no.

Tisper:

- Paring av tispe før fylte 18 måneder, før 2. løpetid, eller etter fylte 8 år formidles ikke.
- Det skal være minimum 1 år mellom hvert valpekull.
- For øvrig bør avlsdyr øyelyses hvert år, og fortrinnsvis før paring.

Avlskriteriene ovenfor må være oppfylt for at klubben skal formidle valper (SKJEMA for formidling av valper finner [du her](#)).

Hannhundliste

Kriterier for formidling av valper gjelder også for [hannhundlista](#).

Tilleggskrav for hannhundlista (SKJEMA for innmelding til hannhundlista [finner du her](#))

- Skal ha minimum 2 x 1 x Excellent i kvalitetsklasse for 2 forskjellige dommere.
- Hannhunder som brukes i avl skal øyelyses før første paring, og hvert år så lenge han brukes i avl.
- Hannhunder med PRA-bærer(-e) innen 5 ledd på stamtavlens ene side, kan stå på hannhundlista, men øyelysningsattesten skal ikke være eldre enn ett år.
- Direkte avkom etter mor eller far som er PRA-bærere skal ikke stå på Hannhundlista.

Forklaring på premiegrad

Excellent: Hund som i all vesentlighet tilsvarer rasens standard og som presenteres i utmerket kondisjon, viser et harmonisk, velbalansert temperament, holder utmerket klasse og har utmerket helhet. Hundens utmerkede kvaliteter i forhold til raseidealet tillater at dommeren kan se bort fra mindre detaljfeil. Hunden må ha tydelig kjønnspreg.

Very Good: Hund som godt tilsvarer rasens standard, som er velbalansert og i god kondisjon. Mindre feil kan tolereres, men ingen som negativt påvirker helhetsinntrykket. Denne premieringen kan kun gis til hund av meget god kvalitet.